

ZDENĚK PROCHÁZKA

Zdeněk Procházka se narodil v Plzni 7. června 1954. Své dětství prožil v Plzni a v Domažlicích, kde se jeho rodina později usadila. Rád vzpomíná na prázdniny, které trávil se sestrou a bratranci na chatě ve Kdyni. Nedaleko tohoto malého města se nacházejí zříceniny hradů Nový Herštejn a Rýzmbek, které byly častým cílem jejich výletů. Zde podle Zdeňka Procházky započal jeho zájem o historii. To podpořila vzdáleně i skutečnost, že dědeček z otcovy strany, Alois Procházka, byl ředitelem domažlického muzea. Zajisté je třeba zmínit, že i jeho rodiče projevovali zájem o historii, což tedy také ovlivnilo synovo budoucnost.

Nicméně Zdeněk Procházka chtěl směřovat poněkud jinak. Měl zájem o umělecká řemesla; v úvahu přicházel kovář, zvonař, sochař nebo restaurátor soch. Nakonec byl vyučen reprodukcčním grafikem ve Stráži (dnes Typos) Plzeň, kde do roku 1977 pracoval. Tato skutečnost však představovala zcela náhodný výběr, který byl Procházce nabídnut ve škole. Byla to ale velice cenná skutečnost, protože při pozdějším založení Nakladatelství Českého lesa mohl takřka sám uskutečnit všechny fáze zhotovení knihy. Dalším působištěm byl Elitex Kdyně, kde do roku 1991 pracoval jako propagační výtvarník. Zde se Procházka mohl seznamovat s historií kraje, což bylo vždy jeho vášní.

Svůj skutečný počátek pracovní kariéry považuje až ve vzniku Nakladatelství Českého lesa, ke kterému došlo roku 1991. Zde se od několikastránkových brožur dopracoval k plnohodnotným knihám. Během trvání nakladatelství vydal okolo 200 titulů. Zdeněk Procházka vidí úlohu nakladatele jako stále složitější, zvláště kvůli nadvládě knižních řetězců. Významnou část odběratelů tvoří obce, které si objednávají knihy o jejich vlastní historii a památkách. Jako hlavní motivaci nakladatele považuje Procházka potřebu přiblížit lidem historii nebo současnost regionu. Co se týče role spisovatele, považuje se za spisovatele s amatérskou znalostí historie, archeologie a památkářství. Píše zejména pro ty, kteří mají kraj, v němž žijí, opravdu rádi – jak pro amatéry, tak pro profesionály. Při psaní knih jej nejvíce baví získávání materiálu, nejprve v terénu a poté i v archivu. Žene jej i touha vědět o

osudech lidských i stavebních co nejvíce. S každou dokončenou knihou má dobrý pocit, že je hotovo a může se vrhnout na nové téma.

Za vrchol kariéry Procházka považuje splnění několika svých přání. K tomu patřil archeologický výzkum hradu Nového Herštejna (2000-2005), což se mu podařilo díky spolupráci s profesorem Tomášem Durdíkem, slavným českým kastelologem. Další svůj životní úspěch spatřuje v založení historické krčmy U Meluzíny a také záchranu tvrze v Lštění. Procházka by chtěl také uskutečnit vydání podrobného soupisu historických památek domažlického a tachovského okresu, na jehož den se náležitě těší.

Zdeněk Procházka je také zakládajícím členem Klubu Augusta Sedláčka, což je sdružení zájemců o studium středověkých sídel. Mezi roky 2006-2007 prováděl archeologický výzkum na hradě Starý Herštejn, v roce 2012 na hradě Švamberk, kde se společně s Pavlem Břicháčem zaměřil na výzkum zdejší kaple. Kromě hradů se Procházka věnuje i kostelům a zaniklým pohraničním sídlům. Zde stojí rozhodně za zmínku rok 2001, kdy byly odhaleny zbytky kostela sv. Jiří v Grafenriedu a jeho pozůstatky byly následně stavebně zajištěny. Dalším cílem zájmů byly též zaniklé lesní sklárny. Zasluhou Zdeňka Procházky byla roku 2009 odhalena sklárna v Křížové Huti, další významné práce proběhly například v Arnoštově leštírně nedaleko Staré Knížecí Huti. Procházka vystupuje také v rozhlasu a televizi. Je spoluautorem scénářů výstav, přednáší na sympozii a dalších příležitostech.

Zdeněk Procházka má nejvíce přátel zejména mezi památkáři, archeology a historiky ze západních Čech. V rodině nachází oporu. Jeho manželka Dana má na starost administrativu nakladatelství. Dcera Viktorie pracuje v domažlickém muzeu.

Je jistě pochopitelné, že Procházka činnost se dočkala náležitého ocenění. V roce 2007 obdržel cenu syndikátu novinářů České republiky Pro Bohemia, o. s. v kategorii tisk, v roce 2008 v Schönsee od Bavaria Bohemia cenu Brückenbauer – Stavitel mostů. V roce 2010 získal ocenění od přátel Českého lesa; předání bylo uskutečněno u příležitosti znovuodhalení pomníku Jiřího, hraběte Stadionu. V roce 2010 obdržel v německém Eschlkam cenu Waldschmidta za rozvoj česko-bavorského regionu. Roku 2014 bylo na Městském úřadě v Domažlicích Procházce uděleno vyznamenání za práci pro Domažlice a Domažlicko. Ohlas na své dílo vnímá Procházka kladně. Těší jej i příznivé ozvěny z Prahy.

Založení historické krčmy U Meluzíny v 90. letech mělo pozoruhodný průběh. Budova této restaurace sousedí s Procházkovým domem. Sousední dům budoucí krčmy byl zakoupen s vidinou knihkupectví, nakonec bylo rozhodnuto o restauraci, kde mohl být nejlépe uplatněn Procházkův vztah k historii. Restaurace je záslužně známá i svým středověkým krčmářem, který zdejší historičnost jedinečně podtrhuje. Nabízená jídla vycházejí z historických receptů. Sám Procházka nejvíce doporučuje zdejší kuře na uherský způsob.

Vrátil bych se i ke středověké tvrzi Lštění nedaleko Domažlic. Tu zakoupil Zdeněk Procházka roku 2001. Sám považuje tento čin za náhodu. O tom, že se tvrz prodává, se dozvěděl ve stejné době, kdy se mu podařilo získat kupce na pozemek, který získal v restituci. Nejprve ho vidina tvrze nechala chladným, nakonec však touha po ní zvítězila, a proto došlo k jejímu zakoupení. Tvrz v Lštění nebyla prvním objektem, který pro Procházkou představoval sen. Již v dobách minulého režimu pomýšlel o hradu Prostiboř u Kladruhu. V té době ovšem soukromé vlastnění hradu bylo utopií, a tak se Prostiboř stala zříceninou. Opravě tvrze věnoval 5 let, přičemž pomoc představovala rodina a přátelé. Pouze krov na věži zajistila firma. Sám Procházka rád vzpomíná, jak jej bavilo navracet jednotlivým patrům věže jejich původní vzhled. Zároveň tu byly provedeny archeologické výzkumy, kdy byla odkryta budova zaniklého zámku a samostatný objekt s kuchyní. Tvrz je dlouhodobě zajištěná, probíhají na ní přednášky, oslavy a dokonce i svatby.

Jaký je vztah západočeského historika k české historiografii? Procházka se zaměřuje především na autory, jejichž díla jsou důležitá pro jeho práci. Preferuje zejména ty, kteří umí psát čtivě. Mezi jeho oblíbené autory patří Eduard Maur, Petr Čornej, Jaroslav Čechura a Jiří Jánský. Posledně jmenovaný autor v Procházkově nakladatelství vydal pětidílnou publikaci *Kronika česko-bavorské hranice*. Ze starších autorů se rád vrací k Franci Alexandru Heberovi nebo Augustu Sedláčkovi. Na opačné straně hranic nejvíce spolupracoval s Wernerem Perlingerem z Furth im Wald. Důležitý byl i kontakt s bývalým ředitelem průmyslového muzea v Theurnu, Wolfem. S Walterem Annušem se pojí překládání Procházkových knih do němčiny.

Budoucnost zájmu o historii vidí Procházka relativně příznivě. Myslí si, že se pohled na historii *zvirtualizuje*, což ale nezaručuje záruku správnosti informací. Předpokládá, že i nadále budou společenstva lidí, která budou mít tradiční pohled na historii a nebudou se lišit od současných cest. Procházka vkládá naděje i do rozvoje dosud neznámých vědních oborů.

Na Plzeň vzpomíná Procházka jako na své rodné město, které dodnes rád navštěvuje. Je především rád, že se město zbavilo dávné dělnické nálepky a že se zcela rozzářilo. K Plzeňskému kraji má velice úzký vztah. Procestoval tento kraj takřka všemi možnými způsoby a o řadě navštívených míst napsal historicko-turistické průvodce. Nejvíce prozkoumané má ovšem Domažlice a Domažlicko, ke kterým má vztah nejbližší. Vždy jej lákalo i pohraničí, které pro něj představuje nostalgickou vzpomínku na zničené Sudety.